

KLÍČOVÉ PROJEKTY ČESKÉHO KNIHOVNICTVÍ 8:30–12:45

GARANTI: Mgr. Daniel Bechný – Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje

PhDr. Vít Richter – Národní knihovna ČR

Třetí den konference se zaměříme na některé klíčové projekty českého knihovnictví spojené s portálem Knihovny.cz, s novelou Knihovního zákona a Konceptí celoživotního vzdělávání knihovníků. V bloku přednášek se dozvíme aktuální informace o čtenářské kultuře u nás, o možném konci výměnného formátu MARC nebo o skutečném backgroundu knihovních systémů.

Vít Richter je ředitelem Knihovnického institutu Národní knihovny ČR, předseda Ústřední knihovnické rady, výkonný tajemník Svazu knihovníků a informačních pracovníků.

PROGRAM

8:30–8:40

ZAHÁJENÍ BLOKU + INFORMACE K PROJEKTU ROI / Mgr. Daniel Bechný / Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje

8:40–9:00

INFORMAČNÍ ZDROJE A VYHLEDÁVÁNÍ NA PORTÁLU KNIHOVNY.CZ / Ing. Petr Žabička, PhDr. Iva Zadražilová / Moravská zemská knihovna v Brně

Od spuštění portálu Knihovny.cz uplynul už skoro jeden rok. Příspěvek se proto zaměří nejen na novinky, týkající se zlepšení funkčnosti portálu, ale také na nově zapojené informační zdroje, zejména na nově zpřístupněný centrální index elektronických zdrojů. U nových zdrojů bude představen jejich obsah a budou předvedeny možnosti jejich prohledávání a dalšího využití. Zmíněny budou také novinky z oblastí technických a legislativních podmínek zapojení se do portálu.

Iva Zadražilová vystudovala obor Informační studia a knihovnictví na KISK FF MU v Brně, kde také několik let působila jako vyučující a manažerka projektu. Její specializací je oblast informační gramotnosti a vzdělávání, které se dlouhodobě věnuje, i jako členka komise IVIG. Nyní se pohybuje mezi Brnem a Prahou a svůj pracovní čas dělí mezi několik aktivit. Pracuje v Moravské zemské knihovně jako koordinátor centrálního portálu knihoven Knihovny.cz. Má zde na starost komunikaci se zájemci o zapojení a také lektorsky zajišťuje workshopy o používání portálu. Současně je zaměstnána i v Národní lékařské knihovně, kde se zabývá vzděláváním knihovníků a uživatelů. Její poslední činností je aktivní doktorské studium na FF UK a s tím související práce na výzkumech informační gramotnosti seniorů a vedení diplomových prací.

9:00–9:20

SEZNÁMENÍ S PŘÍPRAVOU PLATFORMY PRO ZAJIŠTĚNÍ SLUŽEB DODÁVÁNÍ DOKUMENTŮ VČETNĚ MVS – ZÍSKEJ / Ing. Luboš Chára / Národní technická knihovna

Spuštěním portálu Knihovny.cz, který centralizuje fondy českých knihoven, se také zvýšila poptávka z řad odborné veřejnosti knihovníků na návazné služby. Od počátku projektu Centrálního portálu knihoven se počítalo se službou dodávání dokumentů, kterou poskytne Národní technická knihovna. Logickým výsledkem je tedy centralizovaná platforma, která bude s portálem Knihovny.cz sdílet potřebná data, což jí ve výsledku umožní nabídnout službu dodávání dokumentů včetně MVS na národní úrovni nejen v prostředí Knihoven.cz. Ambicí připravované platformy je zjednodušit a zatraktivnit přístup čtenářů k fondům knihoven v prostředí internetu, a poskytnout přehledný nástroj knihovnám pro agendu služeb dodávání dokumentů. Nezbytnou součástí příprav i provozu systému je aktivní přístup knihoven zejména k parametrizaci služeb, proto tento příspěvek chápeme nejen jako

možnost informovat o aktuálním stavu vývoje platformy, ale i jako zahájení vzájemné diskuze a spolupráce napříč knihovnami.

Luboš Chára vystudoval vysokou školu technického směru v ekonomickém oboru a již během studií a následně i ve své praxi zjistil, jak je důležité správně zacházet s informacemi. Byl, je a věří, že i bude, konzumentem, autorem i správcem informací ve většině významů tohoto slova. Proto nemohl nalézt lepší pole působnosti než právě v knihovně. Od roku 2009 je zaměstnancem Národní technické knihovny, kde má primárně na starosti správu Souborného katalogu Virtuální polytechnické knihovny a podporu a správu Elektronických informačních zdrojů. Sekundárně se pak zajímá a podílí na tom, co se mu zrovna postaví do cesty. Momentálně tedy participuje i na projektu přípravy platformy pro dodávání dokumentů včetně meziknihovní výpůjční služby.

9:20–9:40

NOVÉ SLUŽBY VEŘEJNÝCH KNIHOVEN V DIGITÁLNÍM PROSTŘEDÍ (ZPŘÍSTUPNĚNÍ DĚL NEDOSTUPNÝCH NA TRHU) / PhDr. Vít Richter / Národní knihovna ČR

Poslední novela autorského zákona otevřela možnost k uzavírání kolektivních licenčních smluv na principu rozšířené kolektivní správy. Nové licence bude možno využít pro zpřístupnění autorsky chráněných děl, které byly předmětem výsledků digitalizace v českých knihovnách. Smlouvy se budou vztahovat zejména na díla nedostupná na trhu. Výsledky vyjednávání o smlouvách s kolektivními správci autorských práv.

9:40–10:00

PŘÍPRAVY NOVELY KNIHOVNÍHO ZÁKONA Č. 257/2001 / Mgr. Blanka Skučková / Ministerstvo kultury ČR

Informace o přípravě novely knihovního zákona, základní témata, problémy a jejich řešení.

Blanka Skučková, vedoucí odboru umění, literatury a knihoven, pracuje na Ministerstvu kultury ČR od roku 2000. Předmětem činnosti oddělení je spoluvytváření legislativy pro oblast knihoven, vydávání metodických a koncepčních materiálů a dotační podpora s cílem zajištění funkčního rozvoje knihovnictví v ČR.

10:00–10:10

DISKUZE

10:10–10:30 – PŘESTÁVKA

10:30–10:40

KNIHOVNY.CZ – SLUŽBA, ZNAČKA, POTENCIÁL / Mgr. Lenka Hanzlíková / Městská knihovna v Praze

Desetiminutovka o potenciálu jednotné komunikace českých knihoven, standardu služeb a jednotném označení snadno sdělitelném široké veřejnosti nejen v souvislosti s portálem Knihovny.cz

Lenka Hanzlíková je vedoucí Oddělení komunikace Městské knihovny v Praze, kam nastoupila již v průběhu studia na Střední škole knihovnických a informačních služeb. Kromě komunikace služeb a činností MKP se věnuje tématům národního knihovnictví vyplývajících z Koncepce rozvoje knihoven ČR, zejména komunikaci knihoven (Priorita 6) a nárazově také portálu Knihovny.cz a společenské hodnotě knihoven.

10:40–10:50

AKADEMIE PR 2016/17 / Věra Ondřichová / Městská knihovna v Praze

Top lektori se 5 dní věnovali knihovníkům a knihovnám. Prostor pro nové znalosti a dovednosti i na koncepční práci. Představení pilotního ročníku a dalších plánů.

Věra Ondřichová je vzděláním žurnalistka a politoložka. Pracuje v oblasti komunikace a PR

pro knihovny, školy, neziskovky a projekty. Založila Akademii PR pro knihovny a pro neziskovky. Lektoruje, přednáší a píše. Neúspěšně zahradičí a hraje na bicí.

10:50–11:00

ERASMUS+ / Mgr. Kristina Dobrozemská, Mgr. Viola Nouzovská / Městská knihovna v Praze

První zkušenosti Městské knihovny v Praze s pořádáním stínování v rámci grantu Erasmus+, tedy zahraniční výjezdy vybraných zaměstnanců na odborné konference a nebo na předem nasmlouvané návštěvy vybraných knihoven, byly úspěšné a MKP bude podporovat navázanou spolupráci se zahraničními kolegy, počítá s reciproční výměnou zkušeností a další účastí na odborných zahraničních sympoziích a konferencích; zároveň jsou tyto cesty motivací pro stávající i budoucí odborné pracovníky.

Kristina Dobrozemská pracuje v Městské knihovně v Praze na pozici asistentky ředitele a referenta zahraničních vztahů – v tomto bodě úzce spolupracuje s V. Nouzovskou při organizaci projektu Erasmus+. Ve volném čase se stává aktivním výtvarníkem.

Viola Nouzovská vystudovala knihovnictví a v Městské knihovně v Praze pracuje téměř dvacet let – nejprve jako metodik pro práci s dětmi, dnes jako referent pro grantové záležitosti, fundraising a dotace. O víkendech je nadšený zahrádkář.

11:00–11:20

ČTENÁŘSKÉ ŽIVOTOPISY / prof. PhDr. Jiří Trávníček, M.A. / Ústav pro českou literaturu AV ČR

Informace o druhé linii čtenářských výzkumů, která proběhla v letech 2009–2015. Jak probíhala, co z ní vyplynulo, co jsme se dozvěděli o naší čtenářské kultuře – zejména optikou generačních zkušeností a optikou jejich dominant. Jak se tato metoda osvědčila?

Jiří Trávníček, literární vědec a kritik, editor, vysokoškolský pedagog, se zabývá moderní českou a středoevropskou literaturou, interpretací a čtenářskou kulturou. Na dané téma publikoval několik knih. Působí v Ústavu pro českou literaturu AV ČR a na FF MU (externě). Podílel se na třech velkých statistických výzkumech čtenářů a čtení v ČR; nejnověji vydaná publikace: Česká čtenářská republika. Generace, fenomény, životopisy (2007).

11:20–11:40

PRŮZKUM VĚKOVÉ, VZDĚLANOSTNÍ A MZDOVÉ STRUKTURY PRACOVNÍKŮ KNIHOVEN / Ing. Libuše Nivnická / Knihovna Jiřího Mahena v Brně

Výsledky celostátního průzkumu věkové, vzdělanostní a mzdové struktury pracovníků knihoven z roku 2016. Analýza trendů s vazbou na realizaci Koncepce celoživotního vzdělávání knihovníků.

11:40–12:00

BUDOUCNOST VÝMĚNNÝCH FORMÁTŮ BIBLIOGRAFICKÝCH DAT. MÁ MARC BUDOUCNOST? / PhDr. Klára Rösslerová, Ph.D. / Knihovna Filozofické fakulty UK

Výměnné formáty bibliografických dat jsou v knihovnické praxi používány od 60. let minulého století a i přes několik uplynulých desetiletí nedošlo k příliš velké změně. Stále jsou pro výměnu záznamů, ale i samostatnou katalogizaci převážně používány výměnné formáty typu MARC, které jsou založeny na normě popisující strukturu dat pro výměnu na magnetických páskách. Od nového tisíciletí dochází k vyššímu tlaku na změnu, hledání alternativ a odpovědi na otázku, zda MARC zemře. Příspěvek je podložen zkoumáním světových trendů, které směřují k publikačnímu modelu založenému na principu propojených dat (linked data).

Klára Rösslerová je od roku 2012 ředitelkou Knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Zároveň je od roku 2016 členkou výkonného výboru Asociace knihoven vysokých škol. Hlavní oblastí jejího zájmu jsou tak vysokoškolské knihovny. Ve vědecké oblasti se věnuje výměnným formátům bibliografických dat – jejich budoucnosti, zvláště pak propojeným datům (linked data).

12:00–12:20

MAJÍ V HOUSTONU PROBLÉM? TŘI DEKÁDY AUTOMATIZACE V ČESKÝCH KNIHOVNÁCH / Bc. Michal Denár / Městská knihovna Česká Třebová

Příspěvek se věnuje historii i aktuální situaci v oblasti automatizace knihoven. Položíme si množství otázek, například jestli používané systémy skutečně ctí standardy, dostatečně rychle reagují na měnící se požadavky praxe a pomáhají knihovnám fungovat efektivně.

Netechnickou formou si přiblížíme technické pozadí fungování některých kooperativních projektů, abychom pochopili příčiny omezení a možná rizika. Nezapomeneme také na související otázky personální v situaci, kdy vybavenost knihoven IT zařízením je na historickém maximu a očekávání nových elektronických služeb ze strany uživatelů jsou vysoká. Většina středních a menších knihoven však nedisponuje odpovídajícím počtem odborně zdatných pracovníků, kteří jsou schopni technologie zavádět, spravovat a rozvíjet.

12:20–12:30

VÝSLEDKY PRÁCE SEKCI A DÍLEN – DISKUZE / Bc. Radka Kodetová / Krajská knihovna v Pardubicích, Ing. Jiří Mika / Středočeská vědecká knihovna v Kladně, Mgr. Daniel Bechný / Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, Mgr. Blanka Konvalinková / Krajská vědecká knihovna Liberec